

Kmetski prijatelj.

Der Bauernfreund.

Izhaja vsako drugo in četrto nedeljo v mescu, in košta s postnino vred za celo leto 1 gld. 50 krajcarjev, za pol leta 80 krajcarjev.

Denar za naročilo kmetskega prijatelja prosimo pošiljati v gosposke ulice številka (Herrengasse Nr. 6.)

Rokopisi se nazaj ne pošiljajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Za oznanila se plača za navadno versto 8 kr.

(Herrengasse Nr. 6.)

Pripreto ljudstvo in njegovi prijatelji.

Večkrat smo že imeli priložnost, pokazati kriva pota, po katerih hodi tista sorta „voditeljev“ kranjskih, spodnoštajerskih in koroških kmetov, ktere imenujejo proslapljeni kmetje „pervako“. Usmiljenja vredni kmetje! Sedaj se jim morebiti nekoliko dozdeva, da jim proti od te strani nevarnost, preden pa bodo kmetje spoznali resnično vrednost, ali boljše resnično nevarnost teh voditeljev, bo gotovo še veliko Savo steklo v morje. Potem se ve, da b) prišel sodni dan, pa prepričano; na milijone goldinarjev šertvalo se bo še krivim prerokom, razpirti, sovraštva, prepira in vseh smernih pregreb napravilo se bo že preveč. Na tisoče ljudi, kteri niso navajeni ravnati samostojno, dajo se ujdžati pervakom, in prevzela jih je že zmotnjava, da so samo besede tih krivih prerokov resnične, na tisoče sanjačev verjamejo sleparijam in goljufivim obljubam, in potegujejo se z vso močjo za te „voditelje“ kmetskega stanu, ker vjeti so že v njihove sače. Zalogostno je, da imajo ti zapeljivci na Kranjskem že tako moč, da ravnati jim bo moč še dolgo časa z revnim kmetom po turško. Zviti so „voditelji“, razuméli so savarovati se dobro, izgojili so si močno armado fanatikov in sanjačev, razun teh pa jim pomagajo stotine posnemalcev in sebičnikov (spekulantov), kteri bi radi ravno tako dobro živeli. Posrečilo se jim je izbuditi strasti med ljudstvom; in sovraštvo na Kranjskem proti vsemu, kar le po nemškem diši, to je pridelek njihovega blagega (!) truda. Preskerbeli so si nekoliko časopisov, kteri jim pojejo vsaki dan „slavo“, kteri razglašajo vsaki dan njihovo hvalo iz širokih ust. Kdor pa bere te časnike le z nekoliko premislitkom, z nekoliko čisto glavo, gnajusiti se mu mora sirovost, hinavščina, laž, in slinenje, ki veje iz njih enako strupeni omotljivi sapi, ktera ljudstveno čutje prevzame in pokvari! Ne zamudijo ne ene priložnosti pokazati se ljudstvu, v slovenskih središčih svojih pevecov in rudočesarjskih „sokoljcev“ klatijo se po kmetih, izbuditi in krepčati zdaj tu zdaj tam „patriotizem“, kteroga potre-

Das Volk und seine Freunde.

Wir waren wiederholt in der Lage, auf den eigenen Seitenweg hinzuweisen, welchen jene Gattung „Führer“ des krainischen, ungarischerischen und kärntnerischen Bauernvolkes wandeln, welche dieses Volk Pervaken nennt. Das arme Volk! Es ahnt jetzt erst nur, daß ihm von dieser Seite Unheil droht, und es wird leider ohne Zweifel noch eine lange Zeit verstreichen, bis die Erkenntniß des traurigen Wertes, welchen diese Volksführer wahrhaftig besitzen, in dieses Volk gedrungen sein wird. Dann wird es freilich zur großen Abrechnung kommen, — aber Millionen von Gulden werden dem falschen Propheten zum Opfer gebracht, eine Fülle von Zwietracht, Haß und Zanf und aller Todsünden wird entwidelt worden sein. Tausende von Menschen, welche nicht gewohnt sind, auf eigenen Füßen zu stehen, bewegen sich am Gängelbände der Pervaken, sind vom Wahne erlöst, die Lehre der falschen Propheten sei die einzig wahre — und Tausende von Schwärmern glauben den Trugspielen und falschen Verherjagungen und werden ihnen nachhängen, den Verherjagungen, mit welchen diese „Führer“ des Volkes, den Geist desselben zu befriden suchen. Fürwahr, sie besitzen im Lande Krain eine Macht, mit der sie noch lange die Pöschawirtschaft betreiben können. Sie haben es verstanden, vorzubauen, sich ein Heer von Fanatikern und Schwärmern zu erzieren, und eine Masse von Streibern und Speculanten leifert ihnen Herresfolge. Es ist ihnen längst gelungen, Leidenschaften im Volke zu entwickeln, und der Haß gegen Alles, was deutsch ist im Lande Krain, ist ein Produkt ihres edlen Fleisches. Sie haben dafür gesorgt, daß eine verhältnismäßig große Anzahl von Zeitungen tagtäglich ihr Lob singt, ihren Ruhm recht eindrucklich verkündet — und wenn man diese Zeitungen liest, — fürwahr, es schaudert einem ob der Rohheit, Falschheit, Lüge, Kriederei und Verderbtheit, die aus ihnen herauswehen, wie ein giftiger, betäubender Hauch, der die Sinne des Volkes gefangen nehmen muß! Keine Gelegenheit wird verläumt, sich dem Volke zu zeigen, und in Triumphzügen durchziehen sie mit ihren Sängern und ihren rothgehenden Sotolisten das Land, um bald da und bald dort

bujejo za svoje namene vročega enako kovaču, ki mora seleso zbeliti, da se da kladivu sraznati po kovačevih volji. Kako sleparijo in slepijo lahkovorne kmeti! Rojeni smo še v boljnih časih, navajeni smo še starih poštenih šeg, še je skušnjava nas mora uditi, malopužno pregledovati reči od zunaj, in ikatni pravega notrajnega serna. Časi, kadar veljala je roka, ali „moč beseda“ enako prisegi se zgubljavajo, in če se nadaljuje tako, se bo zgradil še spomin na poklenost, ktera je bila pri nas navadna. Dandanes moramo še pri vsaki reči presojevati in prašati: Zakaj je tako? Kaj pa je temu pravi namen? Kaj pa je prav za prav na tem? Kdor se navadi premišljeveti in presojevati počenjanja družin na imenovan način, kdor da si preimiljen odgovor brez stranske strasti, ta gotovo bo spoznal ravnanje pervakov, in sramovati in jeziti se bo moral dostikrat o zvijačah, ktere rabijo „voditelji“ naroda še toliko let. Če bodo premišljevali naši prijatelji reči po imenovanem načinu, ne bodo gotovo več občudovali rajd sokoljcev, pobalinov, kteri so se komaj odkrivati smerkelj r rokovam brisati, sedaj pa pokrivajo svoje nezmožnost z rudočo srajco, občudovali pa bodo še manj tiste pervake, ki potrebujejo takih pustnih norcev in sleparij, goljufali ljudi, kteri se niso še vadili samostojno misliti — samo pomiljevali jih b do.

Če bodo slišali naši kmetje govore pri svičanostih napravljenih v sleparijo, pri kterih pameten slovek ne razumi ne začetka ne konca, še manj pa kaj govornik misli, (ker večinoma govornik sam ne ve kaj hoče), če bodo spoznali naši prijatelji, da tisti, ki jim pridgajo, sami niso čisti, in njihova preteklost kaže očitvidno, da je njihovo sedajno govorjenje sama laž, da jim ni mar kaj drugega kakor povzdigovati mogočnost pervakov, kterim sledijo iz sebičnosti od stopinje do stopinje, bodo gotovo spoznali, da je pervakom resnica in ne le šala, kar je objavil slinolistnik pervakov „Slovenski narod“ ki je rekel v prvi številki: „Ljudski glas nam je špas.“ — Sto izgledov nam bi bilo mogoče še napeljati, kteri dokazujejo, da pervakom ni družega mar, kakor slepiti ljudstvo. Judje (Zidovi) v puščavi so si dali narediti tele iz zlata, in pozabivši odnena pravega Boga jeli so to tele moliti; ravno tako bi bilo blagim osrediteljem naroda nar ljubše, da bi imelo ljudstvo „narodni dom“ v Ljubljani za toga malika, kteremu treba bi bilo pred vsem žertvati veliko denarja, da bi posvečeni njegovim služabniki imeli korist od tega. Marsikomu naših prijateljev na Štajerskem in Koroskem sdelo se bo morda, da gledamo skoz preveč črne očale; pa žalibog to ni resnica, pokazali smo danes še le unajno stran kranjskih razmer, ktera je proti resnici še zlata, odgernili smo še le prav malo zagrinjalo, za kterim zasmehujejo kranjski narodni voditelji svoj narod.

den „Patriotismus“ zu erwecken und zu stärken, welchen sie für ihre famosen Ziele und Zweck wärm haben müssen, wie der Schmied das Eisen, damit es sich den Hammerschlägen williger fügen. Wie wird das gutmüthige Volk bedürft und gelendet! Wir alle sind in einer anderen, besseren Zeit geboren, und müssen es uns erst allmählig angewöhnen, bei unserer Beurtheilung die Aulseite der Dinge, die sich uns darbietet, mit Mißtrauen zu betrachten. Die Zeiten, wo der Handschlag noch dem Eide gleichgehalten wurde, wo es noch hieß: moč beseda! drohen ebenfalls in das Meer der Vergessenheit und Vergangenheit zu fliehen. Heut' zu Tage ist es nothwendig, daß man stets fragt: Warum? Was beabsichtigt man? Was ist an der Sache eigentlich daran? Wenn man es sich angewöhnt, diese Fragen stets vor Augen zu haben, wenn man sich gemöhnt, darauf eine ruhige nicht von einer Parteilichenschaft beeinflusste Antwort zu geben, dann wird man gewiß nicht verfehlen, den Dingen auf den Grund und oft genug in die Lage zu kommen, sich des eiteln Spieles, der Täuschung zu schämen und zu ärgern, deren sich seit Jahren die „Führer“ dem Volke gegenüber bedienten. Da wird ein Zug der Sokolisten nicht die Bewunderung und das Staunen erregen — man wird die vielfach den Kimberkschuh kaum entwachsenden Leute, die unter dem grellen rothen Hemde steken, und jene, welche solche Leibwächter brauchen, um zu blenden, eher mit Mitleiden beurtheilen. Man wird, wenn man bei festlichen Aufzügen eitle Reben hört, finden, daß in den vielen Worten kein Sinn steckt, daß die eiteln Praßler meist eine Vergessenheit haben, die ihr gegenwärtiges Gethue üben straft. Man wird finden, daß alles nur darauf angelegt ist, die Macht der Volksbeglucker zu heben — man wird zum Bewußtsein kommen müssen, daß, wie das Honigsaurstienblatt der Pervaken in seiner ersten Nummer sagte: „Volksstimme für sie nur Spaß ist!“

So könnten wir hunderte von Fällen aufzählen, die dahin zielen, dem Volke Sand in die Augen zu streuen. Wie die Juden in der Wüste sich ein goldenes Kalb machten, zu dem sie in ihrer Gottvergessenheit empordrücken und beteten, so wäre es den edlen Volksbeglucker am Liebsten, wenn der „narodni dom“ in Laibach dieser Göße werden würde, dem vorerst möglichst große Opfer an Geld gebracht werden müssen, damit seine eingeweihten Diener den Nutzen daraus ziehen könnten. Es wird manchem unserer lieben Freunde in Steiermark und Kärnten ganz unmöglich vorkommen, daß es ein richtiger Blid ist, den wir heute in's schöne Nachbarland gemacht haben — aber es ist viel, viel ärger dort, wir haben nur die glipernde Seite des Bildes gezeigt, daß die Verhältnisse in Krain dem vorurtheilsvollen Beobachter bietet, nur ein ganz klein wenig den Vorhang gelüftet, hinter welchem die kranjschen Volksführer das Volk ausluden. Wie neulich das „papierene Vaterland“ („Slovenski narod“) bei einer Besprechung darüber, daß die slovenischen Abgeordneten in Wien nichts ausdrüchten, „trotzdem sie oft gegen ihre Uebersetzung mit der „Rechten“ im Reichsrathe stimmten“, als

Ko je prinesla „papirnata domovina“ („slovenski narod“) pritožbo, da slovenski poslanci na Dunaji nič ne opravijo, „akoravno glasujejo večkrat nasproti svojem u prepričanji“ z „desnic“ v delnem zboru, ko je pred kratkim izgovoril doktor Vošnjak v deržavnem zboru besede, — ktere mu bodo napravljale še marsikatero velike stitnosti — s kterimi je dokazal, da so glasovali slovenski poslanci za davke in druge naklade, dače za petrolej, kavo i. t. d. samo zato, da bi se jim spolnile preserčne želje, kar se tiče gimnazij na spodnjem Štajerskem in Koroškem (želje, pred kterimi svarimo kmete, in kterih kmetje sploh ne spoznajo za resnične), da bi jim vlada bila dobrovoljna, mislili smo na volilce tih gospodov, kteri so enaki kakor volk volku voditeljem naroda na Kranjskem; — slovenski poslanci dokazali so s temi besedami, da pozabijo na možno svojih volilcev, kadar bi radi dosegli svoje lastne želje! Taki so kranjski poslanci, njihov zastopnik in govornik voljen na Štajerskem gospod doktor Vošnjak pusti pa poganjati se svojim rokonačnem tukaj po Štajerskem za to, in poganja se sam za to, o čem je rekel v deržavnem zboru, da je proti njegovem prepričanju! Takega ravnanja na dve strani vse graje in pomiljevanja vrednega z besedami naznaniti, za to nimamo pravega izraza. Na drugem mestu našega lista podali Vam bomo nekoliko iz govora Vošnjakovega, — da bote obsodili sami doktor Vošnjaka, kterega morali so voliti spodno-štajerski kmetje — na komando —! Tako pozabijo na Kranjskem in pri nas poslanci na ljudstveno blagostanje, kupčija in obertinja to so le postranske reči; ljudstvo nima v deržavnem zboru za svoje terljenje in za svoje resnične potrebe nobenega zastopnika! Kaj pak bo iz tega? Če bi ravnal kak-nemak poslanec tako nevredno in dvojnostransko, zadela bi ga mahoma zaalužena kazenj, verjemite nam to predragi prijatelji! Občine, ktere so ga volile, bi mu prav hitro pisale, da ni bil voljen v deržavni zbor, da bi tam zastopal svoje lastne želje, in da je zaupanje, ktero so mu skazali z volitvijo, obernjeno narobe, če pozabi na prid svojih volilcev, samo zato, da bi dosegel pri vladi svoje osebne namene. V prihodnje poglejte si dobro moža, prešudirajte ga dobro, preden mu daste svoje častilno zaupanje! Ne dajte si prisiliti nobenega več! Po tem pak dajte si povedati ljubi prijatelji! Da bi bilo pri, nas, po naših lepih delzah lahko vse drugače — preprij za jezik v dolah je resnično preprij za medvedovo kožo; še hudobni liberalci so vpeljali v ljudske bole materinski jezik kot učilni jezik, ti liberalci dosegli so ljudstvu marsikako prostost, marahtero pravico, in mnogo koristit; — ostali so dandanes, kar bili so vedno — nar boljši nar odkritosercnejši prijatelji ljudstva. Dan pak bo prišel in mora priti, ko bo praznovalo ljudstvo svoje vstajenje rešeno iz verig, v ktere zakovali so ga njegovi voditelji, ko bo spoznalo naše preljudbo ljudstvo da živimo v resnično žalostnih časih! Omika raz-

neulich Dr. Vošnjak im Reichsrathe Worte herausspreizte, die ihm noch genug Unannehmlichkeiten bringen werden — Worte, mit welchen er ungefähr sagte, die slovenischen Abgeordneten haben Steuern und Abgaben und Petroleumzoll und Caffeezoll u. s. w. nur deshalb bewilligt, damit ihr Herzenswunsch bezüglich der Gymnasien in Untersteiermark und Kärnten in Erfüllung gehe, (Wünsche vor welchen wir das Volk warnen und welche das Volk überhaupt nicht anerkennt) damit dadurch die Regierung ihnen gefällig werde, — da dachten wir an die Wähler dieser Herren, in welchen wir ein treues Spiegelbild der Volksführer in Krain sehen. Die slovenischen Abgeordneten haben mit diesen Worten gesagt, daß sie das Volk zahlen lassen, daß sie die Rücksicht auf die Geldbeutel ihrer Wähler vergessen, wenn es sich um die Erfüllung der eigenen Wünsche handelt! Das sind die Volksvertreter des krainischen Volkes, und ihr Sprecher ist in Untersteiermark gewöhlt, ihr Sprecher Doctor Vošnjak läßt durch seine biederen Anhänger hier im Lande das verfechten, ja er verfecht es selbst — was er draußen im Reichsrathe als gegen seine Ueberzeugung bezeichnet! Es sehen uns die Worte zur Bezeichnung dieses traurigen Doppelspiels. Wir lassen an anderer Stelle des Blattes einen Theil der Vošnjak'schen Rede folgen — unsere Freunde werden das vernichtende Urtheil, das sich Dr. Vošnjak, welchen die untersteirische Landbevölkerung auf Commando wählen mußte, verdient hat, selbst fällen. So wird in Krain und bei uns das Wohl des Volkes vergessen, Handel und Industrie ist ja Nebenache, das Volk hat für seine wirklichen Leiden und Bedürfnisse im Rathe des Reiches keine Vertreter! Wo soll das hinführen? Wenn ein Abgeordneter der Deutschen ein solches Doppelspiel triebe, glaubt und Freunde, die verbiente Strafe würde nicht ausbleiben. Die einzelnen Gemeinden würden ihm zuschreiben, daß er nicht gewöhlt worden ist seine Wünsche im Reichsrathe zu vertreten, sondern daß es ein Mißbrauch des Volksertrauens ist, wenn er das Interesse seiner Wähler vergißt um seine besonderen Ziele bei der Regierung zu erreichen. Schaut Euch künftig den Mann an, dem ihr Euer ehrendes Vertrauen schenkt! Laßt Euch keinen mehr aufdrängen! Und nun liebe Freunde laßt uns sagen, daß es so leicht anders sein könnte in unseren schönen Ländern, — der Jant um die Sprache in der Schule ist ja überflüssig, die bösen Liberalen waren es ja selbst, die die Mutter Sprache in den Volksschulen als Lehrsprache einführten, sie waren es, welche dem Volke manche Freiheit, manches Recht, viele viele Vortheile erlangen — sie sind auch heute noch was sie immer waren: die besten, aufrichtigsten Freunde des Volkes. Es wird und muß der Tag kommen wo das Volk, befreit von den Banden in welchen es seine Verfänger gefesselt halten, seine Auferstehung feiern wird, wo unser geliebtes Volk zur Erkenntnis kommen wird, daß es eine trübe Zeit ist in der wir jetzt leben. Die Bildung wird zu Stande bringen, monach jeder treue Freund des Volkes streben muß, zur Ruhe und gegenseitigen Achtung, sie wird die Schranken die selbstsüchtige Leute zwischen den slovenischen und deutschen Steirern, Kärntnern und Krainern auf-

rušila bo verige, v katerih zakovan je v sedajnem času um preslepenega ljudstva. Kakor prežene solnce meglo, pregnala bo omnika obtoževanja vredno gospodarstvo ljudskih voditeljev; kmet segel bo z veseljem svojemu nemškemu sodeželnu v čisto roko, katero mu ponuja, in vsi prebivalci, in različni narodi naših dežel ne bodo govorili samo z ustnicami, temveč iz celega srca besede našega Gospoda in odrešenika, kateri pridgovat je pri vsaki priložnosti: „Mir vam bodi!“

Vstajenje.

V neizmernem prostoru neskončnega stvarjenja pihlja zopet tiho in mirno njezna sapica, raznašajoča tisoč in tisoč sladkih glasov, ki zbuja milijarde stvarci iz zimskega počitka. Dasi je minole dni nebroj ledenoglatkih zvezdic pokrilo blažena tla naših krajev, vendar ne bode zaostalo težko pričakovano veselje slavljenja najsvetejšega praznika — Velike noči; kajti bela odeja bila je je le slovo odhajajoče letošnje zime. Celih štirideset dni je kerščanstvo obhajalo — tužen spomin bridkega terpljenja Odrešenika narodov — in celih štirideset dni bila je kristjanom pred odmi podoba Izveličarja, katerega je usmiljeno Očetovo srce celo v smert odločilo v rešenje grešnega sveta. Če pomislimo strašansko nevalečnost zemljanov, s kogo povračujemo neizrekljivo ljubezen Vsemogočnega, zavzeti se moramo nad njegovo prevetilo prizanesljivostjo, katero obilno uživa vsaka stvarica od čerčevka v prahu, do prestola častljivih vladarjev. — Mnogobarveni trakovi zlatega solnca zgodno krajšo verhove domačih gor, kjer se upodoblja skoz tenke oblačke božja mavrica, zagotovilo miru in sprave med stvarnikovo roko in živečim človeštvom. Solnce, ljubo solnce pošilja dan za dnevom gorkejšje šarke na zemljinu poveršje, da dram i budi dremotna bitja k novemu življenju, da ogreje prostorno hišico zemeljskega raja, kjer vsako leto kraljuje in se obhaja nepopoljivo veselje vedno ponavljajočega se — vstajenja. Solnce, milo solnce počaka se pa tudi skalnati izvirek, izvebilo je tam iz mraznega zavetja hitro postervico, naj se veseli in igra se sestricami vred v godnem potokču, krog katerega naselil se je v gostem germovju plemeniti pesnik slavec, ki oznanuje dan in noč v mičnih in milih pesmiah pomlad in neskončno Očetovo ljubezen. — Vi zlatorumeni šarki probudili ste zelenje v betvohah zelišč in v drevesnih telesinah; vi izbudili ste kal v semenju, da bode v kratkem kinčelo živo zelenje veličasten obraz narave. Vaša čudovita moč razvila bode ponižne glavice čarovnepsanih cvetlic, ki bodo lepotele verhove, nitave, ledine, livavade, vertove in sen-

jurichten bemüht sind, entfernen, der slovenische Bemoßner der schönen Länder wird in die Hand die ihm der Deutsche bietet einschlagen und beide Volkstämme werden den Segen der Ruhe und des Friedens genießen können, welchen nicht nur wir aus vollem Herzen wünschen, sondern welchen schon Christus seinen Aposteln und Jüngern Tag für Tag gesendet hat: „Der Friede sei mit Euch!“

čnate gozdove, naj bil bi vsepovsod ozaljšan stolec stvarnikove velemodrosti z divnim in duhtečem cvetjem. — Kamor le sega oko, razvija se živopisan plašč, o-lajšajoč nam revnim bitjem v boju za obstanek obupajoče srce in zagotavljajoč v neštivilnih prikaznih vaim — srečnejšo vstajenje. V tem presrečnem času praznuje ono človeštvo, katero je že zagledalo luč odrešenja tužne, a tudi najveselejše dneve celega leta; kajti spomin smerti Kristusove za grešni rod in spomin njegovega veličastnega vstajenja ohrabri nam moči, da voljno terpimo vse, kar terpeti naložil je nam slabotnim stvarim — nesrečni greh. Z nami vred žaluje narava v zadnjih treh dnevih velikega tedna; vse je tiho, vse je mirno, da celo zamolknilo so zvonovi; le na poti hiti versta pobožnih mater za roko peljajočih in v naročju nosečih ljubljence svoje v cerkvico, kjer se od ranega jutra do temne noči moli in časti pri svitloberlečih lučicah v grobu ležeči — Božji sin. — Ko na Veliko soboto po dobravah in bregovih odmeva zopet glasno in vbrano zvonjenje, odloki kmetovalec poljako pripravo, pospravi rokodelec svojo orodje, osnaši se tudi pohištvo in drugi prostori; a potem koraka mlado in staro z veselim obrazom k donaci božji hiši. — Zadnji šarki ljubavega solnca utrinjajo se na bližnem holmcu, katerega krajšo šopeki živorumenih trobentic, svitlobelih veternic, kimastih zvončkov in plučnic, pisanih sirotic in modrih vijolic — in tam se valovito ziblje od cveta de cveta metuljšek citronček, pozdravljajoč predoznanovalke in pervorojenke ljubljene pomladi. Toda večerni mrak je že tudi razgnil svoja krila v naravi, kjer šepetaje opozoruje prijažna sapica vseobčno stvarjenje na nekaj nenavadnega. — V cerkvi in krog nje zbrala se je množica pobožnih; tu čaka upognen starček, tam krepak mladenč in rudečolčna deklica; tu sem zbirajo se očetje in matere — in tam stoji v rednej versti šolska mladež; vse z srčnim vnetjem čaka na najsvetejši prizor, ki razveseljuje vsako leto ves katoliški svet. — Ginljivi mašnikovi glasovi zaslišajo se iz svetloča sperva tihotno, a potem vedno krepkeje in krepkeje; glasovi, se-gajoči vsacemu globoko v srce, presveti glasov

— Alleluja! — Zdaj zabuči gromečo donenje iz močnarjev; iz zvonika pa pošiljajo zvonovi v okolice vcelo Allelujo; kajti v dolge procesiji še vihrajo cerkveni banderji, kjer nosi se pri glasno svirajoči godbi s vso spoštljivostjo Kristus, premagavec groba; a vsako grelo navdušeno poje znamenito peen: „Zveličar gre iz groba — Alleluja!“ — Svita solza igra v tem trenutku v obeh spremljevalcev — in vsako serce v radosti kipi zavoljo doživeteja — vstajenja. Po sladkem počitku izbudi nas zarja drugega jutra, da zopet hitimo v cerkev; kajti visoki praznik je — Velika nedelja — Gospodov dan, katerega v molitvi in nedolžnem veselju slavi revež, bogatin, sluga, gospodar, podložni in vladar v veseljem petju — Alleluja. To nebeško petje naj se razlega v slovenskih in sosednih krajinah; to angeljsko petje naj te pomenljive praznike oveseljuje prijatelje in sovražnike, znance in tujce; vsaj pričakujemo v tem rajskem petju vsi enkrat zagotovljeno — srečno vstajenje.

Limance.

Slovenki pervaki so napravili po Kranjskem in Štajerskem posojilnice, in imenujejo jih „slovenske“ posojilnice. Do sedaj smo mislili, da denar razumi vse jezike. Pervaki pa so nam pokazali, da to ni res, prvaški denar je boljši od denarja drugih ljudi, posebno od denarja dosečajnih hranilnic, ker slovenski denar je. Če je pa boljši, mora biti tudi dražji, zato morajo kmetje plačevati posojilnicam tako visoke obresti. Ker dosečaj kmetje še niso vjeli pogosto na limance, trebalo je najti novih limanc, ktere bi boljše vleklo na se; in to so slovenske menjice (Wechsel). Po celem svetu našlo se dosečaj ni menjice v drugem jeziku, kakor v francoškem, nemškem, italjanakem in angleškem jeziku. Še na Ogrskem in Horvatskem se najde prav redko menjica v domačem madžarskem ali serbskem jeziku, ker namen menjice je, da bi bila denar, naj bi se toraj jemala po vsih deželah namestu denarja. Pervaki pa hočejo imeti posebno klobaso sami zase, njim naj bi se spekla narodna pečenka, zato so prosili pri finančnem ministerstvu slovenskih menjic za svoje kmete. Kmetje pa vedel ne vedo, kaj je menjica, naj bo pisana ali tiškana v nemškem, angleškem, francoškem, ruskem, serbskem ali tudi slovenskem jeziku. Menjica je sicer prav lepa reč, pa predragi prijatelji, varujte se menjic bolj kot kuge, naj bodo si slovenske ali v kakem drugem jeziku; menjice niso za kmeta! Da je menjica slovenska stvar, vidi se že iz tega, da noben vojak, bodi si general, ali celo na nar višji vojaški stopinji, postvarno ne more podpisati veljavne menjice. Če je menjica nevarna slo omikanemu častniku (oficirju), koliko bolj če le neštudiranemu kmetu? O čem pa

obetoji ta nevarnost? Nevarnost je o tem, da se plačilo ne da odlašati, menjica se mora plačati še tisti dan, ko je zapadla, če se ne plača, tofi se mahoma, še tisti dan pride razsodba (urtefj) na dom, v treh dneh še rubljo, v li dneh se proda vsa živina iz hleva, in v treh mesecih grunt in hiša. Če se kmet hoče rešiti iz te zadrege, mora dobiti denarja mahoma na posodo, to pa gre teško, in če ga dobi plačati mora prav visoke obresti vobernikom, ker njegova zadrega je znana, večinoma dobi denarja zopet le proti menjici, ktera mu nevarnost za sedaj sicer odloži, pride mu pa na odločen dan še hušja. V posojilnicah pa kmetu ne razložijo te nevarnosti, kmetu dopade, da dobi za kosok papirja toliko denarja, pa ne pomisli, da si je svojo dušo s tem papirjem hudicu zapisal. Kopitar ti kopita sodi, pravi nek slovensk pesnik, in prav ima, vsak naj ostane pri tem kar je za njga; menjica je za kupca, kmet naj pa naredi dolžno pismo, če vzame denarja na posodo, naj plača obresti o pravem času, in naj določi čas, kolikor pred se mu mora dolg odpovedati. Po tih pogojih tudi denarja dobi, in še po cenejših obrestih, in ni v nevarnosti sgrubiti grunta in hiše, če bi ravno ne mogel plačati na odločen dan. Varujte se menjic! naj bodo nemške ali slovenske, obvarovali se bote gotovo pred mnogimi nezgodami.

Dopisi.

Iz Teherjev, 21. marca). Danes smo volili občinske zastopnike. Veseli me naznaniti, da se je volitev izvršila v smislu tiste stranke, ktera se poganja pri vsaki priložnosti po svoji nar boljši vednosti in vesti za blagor občine. Izvoleni so bili naslednji gospodje: Tine Kovač, Stefan Stanta, Andrej Stor, Karol Jellek, Jernej Resnik, France Ostroznik, Isidor Sellitsch, Martin Stojan, Janez Gorisek, Isidor Schwartz, Martin Košelj, Filip Lokošek in ndomestniki: Pristak, Tekautz, Stor, Kresnik, Logvard. Pričakovati je, da bodo imenovani gospodje gospodarili pametno z občinskim premoženjem, Obštalovali moramo, da gospod nadučitelj Vrečer ni pri občinskem zastopu. Začeti moramo čislati žolo po vrednosti, in učiteljem z zaslugami skazovati čast, ktera jim gre.

Vrhnika, 10. marca. (Z maga domačinov, propast papir — narodnjakov.) Stari pregovor: „Človek obrača, Bog obrne“ se je tudi pri nas pri volitvi Vrhniskega župana in njegovih 6 svetovalcev 22. dan p. m. prav nenadoma vresničil. Tukašnji papir-narodnjaki, onekdaj strafaji ljubljanskih pervakov, so si že bili v polni zavesti, da krmilo občinskih zadev bode pri tej volitvi njim izročeno; ali spodletelo jim je, se osramoteni so na

cedilo ostali. Prav po lesiže so pri zadnih volitvah v občinski odbor ravnali, njihova poglavitna skrb je bila, vse poprejše Vrhniske liberalne odbornike, ki niso hoteli s njimi v en rog trobiti, iz občinskega odbora vun pahasti, in jih nadomestiti s veljavnimi vaščani bližne okolice. misleli si, če imamo le kmete v občinskem zastopu, bodo ti tako plesali, kakor jim neki tukajšni mogočnej gode, ki se že dolgo časa kot vladar cele Vrhnike in njene okolice vede. Posebna skrb pa je bila temu kolovodju v povzdigo svoje slave dosedajnega župana spodrniti, in na njegovo mesto nekega sorodnega sebigrabeža postaviti, ki nima čisto nobenih zaslug ne za tržane ne za kmete, ki bi vendar kakor ničla med številkami tudi zamogel k veljavi priti, ako se k drugi številki pritake. Mnogo se je bralo v časnikih o zadnih volitvah v Vrhniski občinski zastop, neki zloglasni tukajšni kričeži so se kmečkim volilcem na prav nesramni način usiljevali, da bi jih na svoje limance vlovili, zlate gradove so jim obetali, če bodo razglasevalci narodne slave zmagali. Ljubljanski „Slovenski papir-narod“ je ob enem cele kupe Vrhniskega gozja v svojem listu razkidal, črnil je pred občinstvom s pohujšljivimi laži — ovadbami nasprotnike svojih Vrhniskih zaveznikov in zakonitih pisarjev. Na ta način se je nosem kolovodji počarilo njemu neljubje liberalne odbornike, iz občinskega odbora odpraviti, na njihovo mesto so bili po večini poštteni kmečki mošje zvoljeni. Ali ko je prišel čas za volitev župana in občinskih svetovalcev, so zvoljeni kmečki odborniki Vrhniskemu zakonitnemu generalistabu figo pokazali, ravnali so po svojem najboljšem preprčanju. Zares moramo pripoznati, da tukajšni kmet od te dobe, odkar k njemu Celjski „Kmetaki prijatelj“ dohaja o slovenskih prvkih in njihovih privržencih drugače sodi, kakor poprej, ko je svoj poduk o javnih zadevah le iz kalnih virov „Slovenskega papir-naroda“ in iz „Novic“ zajemal. Prav ostudno se mu že dosdeva tisto vedno, zasramovanje in ovajanje poštenih moš, ki hočejo Kranjci ostati, ker dobru vedo, da je vse obetanje o zveličavni moči „Slovenije“ in „Narodnega doma“ le prazna sleparija. Tudi je tukajšno kmečko ljudstvo pri lanskih taborih in jalovih javnih veseljih, ktere so prvaki in njihovi privrženci na Vrhniki napravili, do spoznanja prišlo, da te zloglasne skupščine le na to nameravajo, s davki preobloženemu kmetu zadnje groše iz žepa uzmat. Se vé da našim mogočnejšem je najljubše, si svojo slavo na kmetova stroške poveličavat. Že je mislil Vrhniski veliki komandant, da sme kmetom zapovedavat, kakor nekdanji grajščak, ko je še tlaka bila. Nekega dne so bili povzeto izvoljeni odborniki v posvetovanje povabljeni, da bi se sporazumeli zaradi prihodnega župana. Eden Vrhnikiški adjutantov imenovanega mogočnega, je bil tako predrzen, naravnost že zgorej imenovanega sorodnega Vrhniskega komandanta kot naj bolj pripravnega za županovo mesto v nebo vzdigovati. Ali prosti kmečki odborniki so prav neveljavno s glasovi smajali, kaj takega zaslišat. Eden je drugemu

na uho šeptal: Tega pa nikakor, da bi mi poprejšnjega župana opustili, da bi ničlo na njegov sedež postavili. Ko je prišel dan županove volitve so kmečki odborniki svojemu prepričanju zvesti ostali, pričujoč Vrhniski mogočnej in njegov generalistab vseh skupaj šest moš so kar obledeli, ko je bil dosedajni župan P. Lenasi sopen izvoljen, in njihov kandidat le bornih 6 glasov dobil. Se bolj pa jih je izid sledečih volitev 6 svetovalcev osupnil, Vrhniski mešetarji „narodnega doma“ so k večem 6 glasov dobili, njim nasproti so bili poštteni kmečki odborniki s 20 glasovi za svetovalce zvoljeni. Uni velikoustneži so kar kopita pobrali in poparjeni ko domu popihali, eden od njih je zdihovaje izklicnil: „Cele leto smo zidali, zdaj se nam je vse podrla!“ Zvoljeni pa so bili sledeči: Peter Lenasi iz Vrhnike za župana, Jaka Kovač jedernat kmet in trden posestnik iz Drenove gorice za prvega svetovalca in županovega namestnika, potem za svetovalce: Janez Perko iz Bevč, Janez Brenčič iz Vrhnike, Juri Strnad iz Stare Vrhnike, Grega Slabe iz Zažara, in ranocelni Fanzekovič iz Vrhnike. Posebno nas veselil, da se je ta volitev brez vsakega upliva od drugod vršila, ona je izraz občnega mnenja cele Vrhniske županije. Med tem zaupnim možem ni nebenega magnata ali mogočnega, ki bi vodo vedno le na svoj malin napeľjaval, nobenega častiteljnega, ki bi ljudstvo le za svojo čast zlorabil, nobenega prvakega mešetarja, ki bi ljudstvo s taborškimi sleparijami za nos vodil; vsi so poštteni mošje, ki dobro sprevidijo, da je pravo hudo delstvo ako od ljudstva zvoljeni zastopniki nasprotujejo sporazumljenju in spravi, ako zakonito le prepri in razsodno trosajo. Vrhnika je torej s to volitvijo takim zakonitnikom prav odločno nezakupnico dala. Veseli nas pa tudi, da naš čestiti župan je imel prilikost o tej priliki spoznati svoje prave prijatelje, ki njegovo zmernost visoko cenijo, gotovo ga bodo tudi za naprej pri njegovi teľavni službi zvesto podpirali, in vsak bi si v sramoto štel, zakonito proti njemu ravnati, da bi ga o prilikosti spodrnili, in kakega nesposobnega župana-skazeta iz kakisnega kota privlekel, rekoč, ta naj bo naš župan. Ko so Vrhničani o izidu te volitve zvedili, je praznična veselost vse razun petice privržencev župana — skaza in svetovalcev — skazetov prešinita. Vsi so čutili, da so prosti zadušljive more, ki jih že več let tlačil. Vse izjave splošnega veselja so na to šle, da smo zdaj prosti strankarske hudobne raspertije, da nismo več sužni nekega mogočnega in njegovega generalistaba, da je zdrava pamet smagala na d trjavšam in slokobnim namenom male petice velikoustnešev. Godba je svirala po ulicah, napravila je med fivioklici stujajno čestitko zvoljenemu županu, sprijela ga je med se, prepeljaje ga skazi Vrhniko v gostilnico, kamor so domačija vedno radi zahajali. Vneti fivioklici in priserčne napitnice so se tam vrstile n. čast zvoljencev in poštenih odbornikov, ki se niso dali v njim nastavljenе zanke vjeti. Čuditi se moramo

le temu da „Slov. papir-narod“ in prvaški listi do zdaj kar besedice niso zinili o tej volitvi. Ako je „Slov. narod“ pošten domači list, ako mu je blagor kmeta pri srcu, bi bil on moral prvi slavo zapeti Vrhuškim odbornikom, ki so kot svobodoljubni mojše častilakomne mogočnejše in velikoustažne, ki le kmeta ovirajo, na sramoto stavili. Mi pa h koncu tega poročila kličemo: Krajevci! Kdaj se boste svojih sebičnih prvakov znebili, ki ceči defetli le nečast delajo! Posnemajte verle kmečke Vrhuške odbornike.

Iz Mariborske okolice. Dragi mi „Kmetaki prijatelj!“ Ti ne veš in ne verjameš, kako si nas ravnesil stem, da si nam v predzadnji številki obečal svoje številke pomnožiti; namreč, da boš vsaki teden nas obiskal. Odkar si se prikazal na dan, si se nam zares toliko priljubil, da komaj pričakujemo dnevoj, da nam dojdeš vroke. In zakaj voljo neki? Zato, ker nam ne donajaš v svojih predalih natolcovanja, obrekovanja i. t. d. ampak vselej nam prinesel dobrega in podučljivega gradiva. Čemu kmetu treba vedeti ravs in kavs med tem in onim človekom i. t. d. in stakimi rečmi nas hočejo kermiiti prvaški listi. Tudi je lepo in hvale vredno od Tebe, da se ne spušaš z onimi listi v prepir, iz tega sprevidimo, da ti je mal; mar, za mermranje in berbranje onih prvaških listov. Ko bi se ne bali za svoj obstanek, gotovo bi ne metali kamenja na te. Mislim da kdor je enkrat dobil Tebe v roke, gotovo več ne bo segel po kakem drugem puhlem prvaškem listu. Tedaj pa dragi „prijatelj!“ le skoro že izpolni svojo dano nam obljubo, izlajati večkrat, ako ti je mogoče še letos, da tako nam naše upanje, želje in veselje dopolniš. Saj veš, da tega bodo vsi Tvoji čitatelji veseli, in bodo kakor do zdaj tudi zanaprej radostno in z veseljem po Tebi segali. Čuj! še nekaj bi rad tvojemu opravniku sporočil! Čeravno so te hotli Tebi sovražni listi kar zadušiti še o tvojem rojstvu, od vseh krajev so pervaki skoz vso močjo praaskali po Tebi, ker pa ni si maral za njih dejanje, zato pa zdaj še radi na skrivnem po Tebi segajo, in te še celo po dva, tri dni pri sebi obdertujejo, in po svojih mastnih žepih nosijo, da pravemu naročniku prideš še le čes teden dni vroke. Toraj svetujem tvojemu opravniku naj bljagovolji zanaprej pritisniti pol koleka na zavitek in pol na Tebe, da tako ne boš vsakemu prostovoljno razpoložen. Tvoj svesti naročnik.

Jablanc, hruške in drugi cepé
Cepi v mladosti za stare zobé.

(Iz šalske doline.) Pomenljive so te besede za vsacega človeka, zlasti pa za kmeta, kajti sadjereja

donaja pri naj manjših stroških največi dobiček in zelo povspetuje blagostanje vsacega kmeta. Zgodovina nam pripoveduje o starih Slovanih, ki so že pred 1000 leti sadili sadunosno drveje; dobro so poznali ta blagodar in ga uporabili v svoj dobiček. Vsakdanje skušnje nam dokazujejo, kake neprecenljive vrednosti je ta stroka kmetijstra. Tudi v našei krasni šalski dolini smo se pretečeno leto živo pričrali o veliki koristi sadjereje. Mnogo posestnikov je za prodano sadje toliko skupilo, da lahko s temi denarji svoje davke za dve leti poplačajo; razven tega so si tudi napolnili sode z dobrim hruševcem in jabolčnikom in prihranili tudi obilno posušenega sadja. Kaj pa je vzrok temu? Pred vsem božji blagoslov in pa pridnost in skerb njihovih starišev. Žalibog ti lepi pripomočki bodo v kratkih letih pošli. Naši mladi posestniki zelo malo marajo za sadjerejo ne samo, da stara drevesa zanemarjajo, namesto da bi jih lepo gojili; oni tudi ne sadé mladih drevesc. Na ta način mora sadjereja vedno bolj hirati in t njo hira tudi blagostanje kmeta. Kaj bodo li enkrat naši potomci porekli, ako jim mi ta lepi pripomoček tako brezserčno zanemarjamo, in jim na naših sedaj še lepih drevesnih vertih ne zapustimo družega, kakor kako starikavo na pol suho hruško ali jablano? Bodo li mogli se s hvaležnim srcem nas spominjati, kakor se mi spominjamo naših skrbnih starišev? Nikakor ne.

Kako pa je mogoče te slabe razmere spet poboljšati? Poglejmo na našo mladino, ta je naš up in temelj boljše prihodnosti; treba jo je radi tega umno odgojevati in jo že v neznih mladih letih tudi za sadjerejo zanimivati. Mladina se mora v šoli v tej stroki podučevati. G. učitelji spolnujejo sicer vestno to lepo nalogo, a koliko več bi jim bilo še mogoče storiti, ko bi imeli pripravnih prostorov za svoje delovanje. Želeti bi bilo, da bi krajni šolski svet pri vsakei šoli kupil, ali v večletni najem vzel pripraven prostor za šolsko drevnico, in tudi za njeno ograjo skrbel. Ograja je posebno potrebna, ker inace ne samo po leti šivina, nego tudi po zimi zajci v drevnesih čudno gospodarijo.

Približuje se nam vesela pomlad, čas počivanja je minol; treba je zopet zgodaj vstajati in si v potu svojega obraza kruh služiti; tudi za sadjereja je prišel čas delovanja. Na noge torej dragi mi mladi posestniki! Vkljknimo z našim vrlim pesnikom Cimpermanom!

„Glej, bučele trudoljubne
Med nabirajo po vréti,
Glej jih, kak skrbje za zimo
Vselej v gorkem te poletji!“

Uči se od njih mladina:
Skerbno delaj še v mladosti,
Da imela sročne dneve
V poznej bodeš kdaj starosti!“

Torej tudi vi mladi posestniki posnemajte skrbne

bučelice, sedaj st: mladi in krepki; le sedaj Vam je mogoče si za stare dni kaj pridelati in prihraniti! Očistite Vaša stara drevesa in sadite mlada! Kako obilna obresti Vam bode to na Vaše stare dni donosalo, ste se menda gotovo že dosti prepričali. Ali morda ni veselje za mali trud v jeseni dosti lepih srebrnjakov skupiti in razven tega sode z okusnim jabolčnikom napolniti? Če potrebujete cepicov (mladi) za plemenitjenje mladih dreves, pridite v Velenje po nje; radodarno se bode vsacemu dalo, kolikor potrebuje in to brez, vsega plačila. Uporabite zlati čas vaše mladosti! J. R. v. V.

Iz Langenwanga na Štajerskem. Veseli me viditi da začel se je bojevati „kmetaki prijatelj“ za razbrihtanje kmetakega stanu, kajti kmet, kateri zna razven slovenakega tudi nemško, giblje se veliko bolj prosto, kakor kmet ki razumi samo en jezik, kmetu umečemu dva jezika odperto je že precej veliko sveta. Moj sošolec, prijatelj in rojak rajni Janežič študiral je tudi na nemški gimnaziji v Celovcu, pridobil si je nemške omike, in postal je s pomočjo nemške omike pravi slovenski pisatelj. (Slovenakega pisatelja v sedajnem smislu ga ne smemo imenovati, ker on ni še poznal meščane, ni beračil pri vseh Slovanih za besede, kakor sedajni pisatelji). Jaz sem znal otrok 6 do 7 let star že nemško in slovensko brati in pisati, hodil sem namreč v šolo v Borovljih (Ferlach) na Koroškem (leta 1840). Ko pa so poslovenili šolo v Borovljih, morali so otroci hoditi veliko dalje časa v šolo, da so se naučili obeh deželnih jezikov. Sedaj je menda šola zopet v prid tamošnjih prebivalcev utrakvistična (t. j. učita se nemški in slovenski jezik). Ko sem hodil jaz v šolo (pred 40 leti) bilo je na Celovski nemški ljudski šoli gotovo čez 100 kmetakih otrok iz Krajskega, ktere so pošiljali pametni Kranjci zato z Celjovec v šolo, da so se naučili nemškega jezika. Posebno iz Terziča so otroke pridno pošiljali v Celovec učiti se nemškega jezika, in Terzić je še dandanašnji pameten, misli še vedno po starem, ni se dal preslepti novoslovenskim pervakom in osrečevalcem ubogega Kranjskega naroda. V. P.

Iz podjunske doline na Koroškim. Ljubi „Kmetaki prijatelj“ veseli me da si se tudi pri nas na Koroškim daleč in široko naselil in si postal dober in prijazen našim Slovencom. Najdem te v marakterih kmetakih hišah in gostivnicah. Gotovo je to spricalo resnično, da je ta list tudi nam Korošcem všeč, se nam dopade in ga radi beremo. Mislim, da ti ni nobeden pameten in dober človek tako žalostno trpetenje in konec privoščil ali pa še celo storil, da bi te bil v ogenj vergal, kakor je

bil verli gospod izdajatelj „Mirov“ lansko leto priporočal, rekoč: „Veršite ga v ogenj!“ — Spomnim se na pregovor, ki pravi: „Kdor drugemu jamo koplje sam vanjo pade.“ Prosil me je priprosti kmet, kateri je dodaj pridno čital časnik „Mir“, naj mu posodim „Kmetakige prijatelja“ da se z njim poprijazni. Ko je ta kmet več listov prebral, prinose mi taiste pošiteno nazaj, se lepo zabvali in pravi: „Nisim nič kaj napčnega bral v časniku, tudi čez dubovne ne zabavlja, kakor ga nekteri po krivično sodijo; dalje še pravi: „Mir“ se mi ravno sdi, kakor pregovor pravi „prazen sod ima velik glas“. Govoril sim z nekim učiteljem, ki je bil v „Miru“ očitno-vidno pohvaljen, rekel je: „Ni mi všeč, da me je ta malo sloveči list „Mir“ pohvalil; zakaj, če ta list koga hvali, toliko taisti na drugi strani spoštovanja in hvale zgubi. Vidite kmetje, tudi vaši gospodi učitelje ne marajo za hvalo, ktero njim „Mir“ po svoji veliki milosti deli. Kaj pa na dalje porečete, ljubi Slovenci, da vam učitelji „Kmetakiga prijatelja“ priporočajo; to se ne zgodi, da bi posnemali nektere pervake, ki so tako marljivi, da kmetom v lastno hišo „Mir“ nosijo da bi naročnikov dobili, ampak le za voljo tega, ker je „Kmetaki prijatelj“ dober prijatelj kmetom. To resnično vsaki dobro ve in spozna, kteri ta list prebira in bere, pa tudi ni nobenega, ki bi ne vedil, da se dobro delo samo hvali in priporoča, in ne potrebuje beraškega pomočka. Ljubi Slovenci, še nekaj! Kaj delajo naši pervaki? Čital sem v „Freie Stimmen“ št. 3., 19. 1. 1883, kako se kmetje lovijo in zaupnice naredijo. Omenjenemu časniku je bilo pismo poslano, ktero je prof. gosp. Andrej Ajnsipilar nekemu županiku pisal ki sledi:

Prečastiti gospod!

Poskusite dobiti zaupnico, v kterej krajni šolski svet pritrudi mojemu govoru v šolskih zadevah. Jaz za se tege ne potrebujem, ampak gre za našo slovensko šolo in reč.

Zatoraj prosim! Z Bogom.

3. 12. 1882.

And. Einspieler.

Tako tedaj ni hudo presoditi, kaj delajo naši pervaki. Kaj mislijo ljudje od takih hlapcov in dekel, kteri se sami v posel ali v službo ponujajo, tega vam ni treba dalje praviti. Prihodnič dalje.

Gospodarske stvari!

Konjorojska opravila meseca marca.

Stanje kobilam, ktere žrebeta dobijo se pripravlja.

Kobila, ktere so porodile žrebeta naj se puščajo pogosto z žrebeti vrad na sprelet, kerna naj jim bo kakor meseca februarja. Žrebeta ktera se mislijo dati na planinske pašnike, naj se pripravljajo

za te, ker konji posebno fřebeta, ktera pridejo naravnost iz hleva na planino, zbolijo pogostoma na različnih boleznih, ktere jih zadržujejo v naravnem razvoju.

Nar boljše sredstvo vterditi konje proti vsaki vremenski neugodi so planinski pašniki, v hlevu se konji ne morejo vterditi nikoli tako. Planinski pašniki vterdijo nadalje konjem kite, in kopita ter imajo na veliko in dolgo terpeče dirjanje konjev nar boljši upljiv. Da so konji meseca dolgo na prostem, da jih zadene pod milim nebom vsako vreme, da letajo po skalnatih tleh, da se lovijo v prostosti eden drugega, to razgoji in poboljša te živali, toraj imajo v prostosti zrejeni konji zmerom večjo veljavo, po somenjih kupujejo jih rajše, plačujejo se dražje, kakor drugi po hlevih rejeni, in konjerejo napravljajo manj stroškov, kakor če bi jih redil doma.

Ker se meseca junija začnejo goniti konji na planine, zdi se nam prav dati nekoliko svetov tistim, ki še ne poznajo planinske goje, ker takim konjem, posebno mladim fřebetom, ki so navajeni samo hleva morejo biti pašniki na planinah pervikrat nevarni, če se ne previdi pred časom pred to nevarnostjo, in se živali ne privadijo po časi na planinske razmere.

Noben pameten živinorejec in posebno konjerejec ne bo kermil svoje živine danes samo z zeljenavo, jutri pa bo začel jo kermiti samo s subo pičo, ker dobro ve, kako lahko živina zbolí po takem naglem premenjanju kermne. Zato tudi tisti morajo pripravljati svoja fřebeta na planinske pašo, kteri imajo v mislih poslati jih tja. Bog ne daj, da bi vseli mlado fřebe iz hleva, kjer je tičalo od poroda, in poslali ga na planine, ker vsacomu pametnemu mora znano biti, da naravnost iz hleva pošiljati živino na pašnike je nevarno, živali morajo se sčasoma navaditi na drugo vreme, in na drugo nevaravno življenje, nevarnost je tem večja, čombolj rejeno in vmeščano tako fřebe pride na planine. Kdor misli poslati svoja fřebeta na planinske pašnike, mora toraj nehati kermiti že začetka marca z ovcom ali drugo zernato kermo, navaditi jih mora na seno in potem na zeljenavo, ker le tako more pašo na planinah bit koristna. Živali treba je navaditi sčasoma tudi na vse sorte vreme, že doma jih ne smemo dajati vsako noč v hlev, da se navadijo hladnih noči pod milim nebom, ker planinske noči so večidel hladnejše po leti, kakor po dolinah meseca aprila.

Konjem, kteri so navajeni hleva, in so napihneni od obile kermne, pašniki na planinah bi ne bili ugodni brez priprave, pripravljati se morajo za planinske pašnike posebno s gibanjem na prostem.

Ker je konjska kupčija na Štajerskem posebno fřebetaka del življenja, je toraj treba pri reji fřebet paziti posebno na pašnike, in posebno fřebetom

teškega plemena so pašniki na planinah neodpustljivi, ker prvi pogoj prave itreje je tim čisti trak in gibanje na prostem pri solčnem svitu. Tudi boljša kermna na planinah in boljša voda, kakor po dolinah je konjem ugodna dobremu razvoju. Noriskemu konju in vsim plemenom temu v slahiti pa so pašniki na planinah tako potrebni, da se konji brez tih pašnikov ne morejo redno izgojiti.

Meseca marca začne se tudi fřebenje. Kadar kobila hoče imeti fřebca, nam sama kaže, pravimo črli se. Znamenja črljivosti pa so nasledna: Če se bliža kobili konj, počne razgetati nenavadno in hoče do konja priti, vzdiguje rep, postavlja zadne noge narazen, odpira zadnjico, ktera je otečena, ručeča in vroča, cedi se ji iz zadnjice sliz marsikrat kervav, kobila prav pogosto sčí. Če se pripelje k fřebcu rada terpi, da se je fřebec dotikuje; pri poskušnji stoji mirno, in kaže v očeh in clem zadržanji, da ji je spoljska poželjivost dokipela do verha, rada pusti, da se ji fřebcevi ud vpelja. Če pa ni črjliva fřebca ne terpi, in ga naglo odbacne. So pa tudi nektre kobile, kterim se črljivost ne kaže očitvidno, znanje pri tacih je, da ne bercajo in grizajo pri poskušnji tako močno po fřebcu, kakor navadno.

Črljivost terpi pri kobilah 36 do 48 ur, nar pripravnišči čas fřebčiti kobljivo je 24 do 30 ur po prvih znamenjih črljivosti. Kobile, ktere so dobile mladiče, orlijo se većinoma čez devet dni po porodu, in naj se peljajo ta čas do fřebca. Mlade kobile, ktere se orlijo pervikrat, potrebujejo fřebca većinomu še le mesca maja. Rodovitne kobile ubrejuje se večidel že pri prvem stroku. Pripelje naj na se ožrebena kobila še nekolikokrat čez vsakih devet dni do fřebca na poskušnjo, če ga še k sebi pusti. Če kobila fřebca dvakrat zaporedoma odbije, je to sploh znamenje, da je sprejela, da je breja, pa temu mnogokrat ni zaupali, toraj se je pri derjavnih fřebcih vpeljala, da skakajo po sedemkrat.

Pri volitvi fřebca za ubrejenje naj bi bil vsakdo prav skerbljiv; pari naj se dobra kobila z dobrim fřebcom, in fřebec naj bo kobili enak. Zvolijo naj se toraj samo dobre kobile za fřebenje, ker napake, ktere ima ali kobila, ali fřebec podedovajo se prav lahko na mladiče. Posebno kobilijne napake imajo mladiči skoraj brez izjema, in to je vzrok, da konjereja ne napreduje dostojno po naših krajih, ja po celi deržavi, akoravno se od deržave dajejo vsi mogoči pripomočki oblaščiti konje. Kolikor časa se bodo jemale slabe kobile enako sedajnim za brejilo, ne bo pospeševala konjereja, naj se stori od deržave kar kolj je mogoče.

Da se parijo enake kobile z enakimi fřebci, na to je posebno gledati. Prav velikrat gonjo male kobile do velikih fřebcev, pomisliti pa je tu pervič, da po krajih, kjer so navadni mali konji, redilne

razmere večidel niso za rejo velikih konj. Sicer je većinoma mladiči materi enak, in to je prava sreča brezumnemu konjerevcu, ker če je mladič po očetu, kar se le redko zgodi, so prve neugode še pri porodu. Velikega, močnega žrebca, slaba, mala kobila večidel ne more poroditi. Včasih pogine žrebe včasih kobila, nar večkrat pa oba. Če pa se tako močno žrebe porodi, je većinoma slabo ravstvo, in propade boleznim, ktere mu protijo. Postane slezast kruljev, ali dobi grizo.

Če pa, kar ni pričakovati, prestane žrebe te bolezni, kaj pa bo iz njega, če ne dobi dovolj kerne? Konj zraste visok in dolg, ostane pak ozeč in slab na persih, ima visoke in tanjke noge, veliko glavo v kratkem rečeno kukaven, slab in brez vrednosti je. Mnogo konjerejcev, kterim je volitev žrebcev prosta, dajo se zapeljati zavoljo plače za obrejšo, da si izvolijo slaberega žrebca. Nekteri dajo se tudi zapeljati takim, ki imajo nelicencijane žrebce, ne misleči, da takovi ljudje ne mislijo na kaj drugega, kakor na svoj dobiček, derjava pa daruje mnogo za dobre žrebce, in to zgolj v prid konjerejcev. Skoraj ni misliti, da bi bili posestniki kobil pri zdravi pameti, ki ravnaajo tako brezumno, kakor vidimo dandanes še prav pogosto.

„Pferdestüchter.“

Poročilo iz kmetov.

(Iz Dobernskega cirkelja) 6. marca 1883. Pretočeno leto napravil se je v Doberni cirkelj Celjske podružnice, kteremu so pristopili udje; Agreš, Brauner stareji, Brauner mlajši, Gajšek, Gruber, Doktor vitez Heider, Jaklin, Karba, Kraner, Krizan pl. Leyritz, Majcen, Orosel, doktor Paltauf, Westher in pl. Zeidler.

Zbora v namen napraviti cirkelj vdeležilo se je blizo 50 neudov. Visokostisti gospod fajmošter te fare Gajšek pozdravil je v svojem govoru deleznike, in kazal je posebno na napredek, kteri se kaže dandanes povsod. Govornik prijel se je potem v svojem govoru kmetijskih razmer, in imenoval je kmetijske družbe in društva dobre in radodarne svetovalce kmetov. Taka družba obstoji že davno v naši ljubi domovinski deželi, ima na mnogih krajih poadržnice, tako tudi v sosednjem Celji. Predstojnik te podružnice je doktor Langer, kterega predstavil je govornik zbornikom v njihovo radost. Gospod doktor Langer je potem govoril pri zboru in je prvo naznanil veselje, da najde zaznamnanje ude nar pametnejši in nar bolj omikane može Dobernskega kraja; govoril je potem o dveh glavnih predmetih, kteri morejo pomagati našim kmetom, namreč o šivnoroji in o sadjereji; za oboje je naša okolica prav pri-

pravna. Konečno volili so odbor, gospod fajmošter Gajšek voljen je bil za predsednika.

Drugo zborovanje bilo je 3. decembra 1882. Gospod predsednik govoril je o narhujšem sovražniku naših vinogradov, o tertni usi, ktera je že okuzila vinograde na spodnjem Štajerskem. Govor so poslušali prav pozorno, pokazal je govornik poslušalcem tudi škodljivi merces.

Pri prvem letošnjem zborovanji 8. januarja t. l. je bila sadjereja predmet pogovora. Gospod predsednik cirkeljna naredil je namreč različne dele sadnega drevesa in naznanil je njegove prijateje in sovražnike. Nazoči pri tem zboru bili so skoraj vsi posestnike cele srenje.

Povabilu na zbor 18. februarja 1883 ubogalo je zopet mnogo kmetov, kteri bi se radi kaj koristnega naučili. Takrat govoril je dopisnik temu listu, o novi naredbi na Avstrijskem, o poštnih hranilnicah. Dotična uradnja je sicer razposiljala poduku, dodala je tak poduk vsakim hranilničnim bukvicam, pa mervte čerke pri denarnih stvarih većina tistih, ki niso izurjeni v denarnih opravilih ne razumijo. Če je tudi resnica, kar je govoril nek štajersk poslanec v derjavnem zboru, da se denar izpravlja iz posameznih srenj, okrajev, in dežel ter se nakupčuje na Dunaji, in škoduje s tem posameznim deželam, je pa tudi gotova resnica, kakor je povdarjal imenovan poslanec, da se napravi deželam s tem večja korist, da se ljudje vadijo varčevati.

Stanje tukajšnjih kmetov je v resnici žalostno; poskušalo se je pridobiti temu društvu tudi kmetjskih udov pa zastoj. O le rednem blagostanju naših kmetjskih družin se ne sme govoriti, toraj sklenilo se je dopuščati k zborom cirkeljevih udov tudi neude, o oboje vsacega, kteri se hoče kaj naučiti. In takih ukazeljnih kmetov pride vsakokrat mnogo. Zboruje se redno vsak mesec.

Slendnjše omeniti moramo da spolnuje naš mlad cirkelj, kterega sta obudila gospod Gajšek in gospod doktor Langer, svojo nalogo, kolikor mu je po tukajšnjih razmerah mogoče, z veliko marljivostjo in z velikim uspehom. M. Karba.

(Kako se mora s konji ravnati, ko dlako premenjavajo.) Spemladi, ko konji spremenjajo dlako, se večidel premalo gleda nanje. Taki konji so na polovico bolni, enako ptičem, kater se navajajo. Koča jim je nenavajno občutljiva, škoduje mu rajše mokrota, mraz, vsak zračni prepah in še več družih reči. V času premenjanja dlake, treba je toraj konje varovati vsacega mraza, in posebno zračnega prepaha (durchzug). Kažar se spravijo taki konji od dela v hleva, naj se dobro obdregnejo vsakokrat po celem hlevu s kako suho cunjno. V tem času naj se jim daje močna piča, ktera se tudi lahko prebavlja; posebno svetovati

Je dajati med oves korenje in lanenih prečnih ostankov. Če so konji zdravi, se preminjanje dlake godi brez znamenj bolezní in naglo. Če se pa dlaka premenja počasi, in nepopolnoma, je konj gotovo že prehlajen, ter koža ne opravlja več redno svojih opravil. Takim konjem naj se daje med kermo redno vsaki dan nekoliko soli; če pa ta ne pomaga, naj se daje med kermo en teden vsaki dan trikrat po pol žlice glavberjeve soli, mešane s kolmetzevim koreninam in z raztočlenimi brinjevim jagodami. Z rokami in štrigeljem konjem dlako puliti, tega ni svetovati. Konjerejci pravijo po svojih skušnjah, da kropivno seme med kermo je izvrstno sredstvo konjem polajšati premenjanje dlake, zraven tega pa dobijo konji lepo svetlo novo dlako. Po severnih krajih konjerejci po leti marljivo nabirajo kropilnega semena, spomladi pa dajejo konjem po celo pest raztočenega vsako jutro in vsak večer med kermo. Ker to seme le malo, ali prav za prav nič ne velja (nabirajo ga lahko otroci, ki nimajo družega dela), svetovati bi bilo našim kmetovalcem posnemati izgled severnih konjerejcev.

(Zakaj se vino pretaka?) Vino, katero hočemo dajati na prodaj, treba je skerbno obdelovati, in sicer večkrat pretakati in sode dopolniti, da se dozori do tistih lastnosti, ktere mu dajo pravico priti na prodaj. Namen pretakanja je, vino oprotiti od tistih del, kateri so se že polegli in ga le kalijo, in vino pripeljati z zrakom v dotiko, ker skušnja uči, da zrak daje vinu boljši okus, in da vino ostane na tak način, dolgo časa čisto. Pretočiti nova vina iz tropin je vsacemu vinskemu kupčevalcu prvo pravilo, če le količjak razumi ravnati z vinom, in govori se toraj pri vinski kupčiji o pretočenem in nepretočenem vinu. Po marsikterih krajih pa je še vedno navada, vino pustiti ležati na tropinah, dokler se ne proda, in če bi to terjelo tudi več let. Kupovati vina po takih krajih vinskim kupčevalcem zato ni všeč, ker morajo storiti sami to, kar so zanemarili vinorejci, namreč pridno pretakati ga, to pa velja časa ni denarja. Tako vino obdrži večidel plesnjiv okus, ali vsaj okus po tropinah, naj se obravnava še tako dobro, vinske bolezni se ga rajše primejo, in največkrat se popolnoma pokvari. Kje bi se našel toraj vinski kupec, ki bi plačal tako vino pošteno! Brez ozira na to mora se vino pretakati, da pride v dotiko z zrakom, kateri mu poduli pred vsem drugim zrelost, in popolni njegov razvoj. Če pride vino večkrat v dotiko s čistim zrakom, odloči se od njega mnogo tvarin, ktere mu dajejo slab okus in nečisto barvo, druge take škodljivi tvarine pa čisti zrak spremeni, da mu ne škodujejo več. Iz tega vidi lahko vsak vinorejec, da ni pametno deržati se stare navade, ktera mu mora biti v sedajšnjih časih le v škodo.

(Deset zapoved,) katerih naj se vsakdo derti, ki misli zidati:

- 1) Če ti je le mogoče, zidaj si svoje lastno domovje!
- 2) Ne zidaj si več poslopij, kakor jih potrebuješ neogibno pri svojem gospodarstvu!
- 3) Zidaj si po ceni, in varno pred ognjem!
- 4) Zidaj si svoje hišo zdravo, in da je vredna za človeško stanovanje, da boš dolgo živl, in se ti bo dobro godilo na zemlji!
- 5) Živini napravi zdrave in pripravne hleve!
- 6) Zidaj tako, da je snažnost povsod, in da se ti ne odtaka gnojnica!
- 7) Derti se natanjko zidalnih postav!
- 8) Zidaj v dobri slogi s svojim sosedom, in ne zidaj njemu vkljub!
- 9) Ne zidaj svoje hiše čez mejo!
- 10) Napravi si porsod dobrih zagraj!

Razne stvari!

(Službeni jubileum.) Gospod profesor Marek na Celjski gimnaziji, gotovo tudi dobro znan mnogim kmetom, kateri so obiskovali Celjsko gimnazijo, praznoval je te dni svoj 30letni službeni jubileum kot c. k. profesor. Ker se je marljivo trudil že 17 let v Celjskem občinskem svetu napraviti izgledu vredni red, kterega imamo sedaj, imenovan je bil častni meščan tega mesta. Pri ti priliki dobil je jubilar pismov in telegramov brez število iz Avstrijskih in unajnih dežel od svojih nekdanjih hvalježnih učencev. Dobil je med drugimi telegram od barona Kozjeka, čigar ded je bil še kmet, kateri pa je dandanes v Perziji pooblasten minister našega cesarja in deržavni poslanec. To omerfimo samo zato, da vam pokažemo, kako koristno je tudi kmetekemu sinu pridobiti si omike po šolah, in kako visoko stopinjo more doseči tudi kmetaki sin, če si osvoji popolnoma omiko, katero mu podajajo dosedajne šole. To je resnična enakopravnost.

(„Ljudski glas,“) list, kterega prviaki v Ljubljani grozno čertijo, je zavoljo volitvi občinskega zastopa, ktere se bodo versile v kratkem v Ljubljani, prinesel članek, kterega tu naznamimo našim bralcem, da zvedo, kako se misli tudi v Ljubljani v prvaškem ravnani. Članek se glasi: Ni nam pa mogoče se slepo podvrči nekaterim takozvanim patentprvakom, ki naš národ, t. j. naše ljudstvo, samo o času volitve poznajo — za njegov prihodnji blagor pa se žalibog brigajo kakor za lanski snog! Mi se bomo porasumeli za prihodnje volitve z našimi somišljeniki ter delali na to, da pridobimo našemu ljudstvu dostojne, za njegov blagor vnete zastopnike. Nikakor se ne pustimo več terorizirati po nekaterih gospodih, katerim je národ

le na jeziku, prave ljubezni do živečega národa jim pa popolnoma manjka. Istinitost je, da marsikak národnoprevzetnek misli le, da je národ le zato na svetu, da bi se oni od njega redili, v sili pa ga na cedilu popustili. S takimi patrioti nikakor prevdarno ljudstvo ne more paktirati. Tabula rasa s takimi voditelji národa! Mi smo uže zdavnaj izpredvideli, da po poti teh mafakarjev mora naše pošteno ljudstvo popolnem propasti. Nam ne ostane tedaj drugega, kakor se zdjediniti in prevdarno pa pogumno nastopiti drugo pot, kakor nam je nekateri patroni „Slovenskega papirnáróda“ kažejo. Našemu mestu je treba marsakaj pridobiti — kar se še nekjim sanja ne. Skrbeti je našemu ljudstvu, da se mu materialno stanje poboljša. Gospodarstvo naše srenje je treba vse preustrojiti; birokratizem popolnem odpraviti. Blagostanju je treba nove vire odpreti, medsebojno razdraženost popolnem zatreti. Vera naj je najdražji zaklad, in od tega našega prepričanja se ne bomo nikdar odstranili. Hudobni tihotapci naj nas še dalje obrekujejo ter s raznimi napadi peujejo, nam je to deveta briga. Naše ljudstvo bode samo — in to kmalo — spoznalo, kdo je njegov prijatelj! Mi sicer ne dramatisiramo in ne plešemo po različnih veselicah za národ, temveč delamo na to, da bi se naš v žalostnem položaju se nahajajoči národ slovenski, naše ljubljeno ljudstvo v vsakem oziru okrepčalo in rastrgalo spone servilizma, v ktere je vkovano. V tem smislu bodedo delati, pa odkrili pod krinko ali larvo skrite obzore takovanim imenoprjateljem slovenskega národa. Naša patriótično-ljudska stranka si sicer ne dela nobenih iluzij, nji je ležeče na tem, da renica in pravica dobita in ohranita moč katera bode zagotovila ljudstvu našemu boljše prihodnost. Tedaj pravica vsem, ne samo enemu!

(Volitev okrajnega zastopav Celji.)
V verstí velicega gruntnega posestva volilo se je liberalno, mnogo kmetov glasovalo je s nemci, ter ti jim zaupajo. Lieberalnim gre toraj na čast opravičiti to zaupanje, in mislimo to za gotovo obljubiti.

(iz Vitanje) se nam piše, da se tam pri volitvah v občinaki zbor in enakih prilikah taki ljudje prav važni delajo, kterim ta reč nič mar gre. „Šoštár svojega kopita se derči“ ta pregovor naj si zapoznijo šuntarji, kteri bi radi pripravili ljudi z prav hinavsko larvo v sovraštvo.

(iz Rosenthala na Koroškem) dobili smo dva pisma, ktera prav očividno dokazujeta žalostno delovanje „Mira“ na Koroškem. Ta „Nemir“ bi postavil rad vse na glavo po celem lepem Koroškem. V dešteli, ker je tako lepa zastopnost med prebivalci, kakor na Koroškem, je zares pogubljivo početje skušati kaliti to lepo zastopnost, in če se to tudi zgodi pod naslovom „mir“. Koroški kmetje pa od tega „mira“ večidelj nečójejo nič vediti, in si ne pustijo mira naprjavljati od take „larve.“

(iz slov. Bistrice) piše se nam o nekem županu, ki sam pošilja svoje otroke v nemške šole; — kmetom pa odsvetuje na vse moči otroke učiti dati nemškega.

(Umerlje) častiti gospod fajmošter Hašnik Rajnemu, kterega je čislala cela fara in vsi drugi ljudje naj bode zemlja lahka! počiva naj v mira!

(Poslanci „levice“) potegovali so se zadnje dni na vse moč, da bi dobili duhovniki, posebno na nižjih stopinjah (kaplan, fajmošter) boljše plačo. „Desnica“ o tem v treh letih ni čisto nič naredila. V renici pa je žalostno, ja sramota, kako slabo plačo dobivajo nekteri kaplani in fajmoštri. Vsek človek mora živeti, toraj se mora tudi tim pomagati.

(Nove šolske postavbe) ne dopadajo ne samo „liberalcom“ temveč nobenemu derjavljanu komur je mar za blagor ljudstva. Od vsih krajev, iz vsih kronovin dohajajo opriranja proti njim. Posebno gospodje učitelji, kteri ljubijo napredek, presijo prav pogosto derjavne poslance, govoreti v derjavnem zboru in glasovati proti tim namenjenim postavam. Častno učiteljsko društvo mari-borške okolice poslalo je tako prošnjo gospodu baronu Güdel-u, in ta prošnja najbda bo gotovo pomenemanje od marsikterega učiteljskega društva.

(Gospod profesor Valenta) znameniti ženski zdravnik iz Ljubljane govoril je 17. t. m. v Celjskem zdravniškem društvu o svojem agacijalnem predmetu (o ženskih boleznih.)

(Baron Kissling) je nar starejši general v avstrijski vojni. Feldmarschallant baron Kissling star je sedaj 93 let.

(Gospod Bontoux) nekđaj ravnatelj (direktor) južne železnice, rojen Francoz obsejen je bil zavoljo goljufije na dve leti v ječo. Tiče se to sleparije, ktera je koštala lahkoverne ljudi mnogo milijonov.

(V Egipt potisnen.) V Althofen-u na Koroškem prišli so mladega človeka, ki se ni mogel s zapovedanimi spričevali iskazati, njegovo domorje je v Egiptu. Potisnili (poslali po šupi) so ga toraj v Terst, in od tod na Egiptovsko.

(Pri razstavi pitane živine na Dunaji) bil je razstavljen par štajerskih volov, ktera sta tehtala (vagala) skupaj 1900 Kil. Veljala sta 779 goldinarjev (160 Kilo po 41 gold.) To je kaj nenavadnega.

(Samomor starkine). V Gradecu obesila se je te dni vdova hišnega posestnika s imenom Teresa Müller. Stara bila je 75 let in slepa; imela bi biti ravno tisti dan operirana na očeh, iz straha pred operacijo, in ker je bila življenja se zita, se je obesila.

Nemiri in homatije na Francoskem so že navadni. Republika se menda ne bo deržala dolgo časa več, ker potomci nekdanjih francoskih kraljev spodrivajo republiko zedinjeni z delavske stranke, ktera je na Francoskem močno, da bi pripravili kakega iz svoje družine na francoski prestol.

(Petinsedemdeset milijonov Poljaka kom!!!) Deržavni zbor bo moral v kratkem odločiti, menda prec za veliko nočjo, če bo Avstrijansko odpustilo Poljakom 75 milijonov goldinarjev, ktere so dolžni deržavi. Pa ne za samo tih 75 milijonov goldinarjev se bo sklepalo, slahntni Poljaki imajo še druge bolečine, hočejo namreč, da bi se jim šenkalo z raven teh 75 milijonov vsako leto se 2.100.000 gold. in bi se jim posodilo 325.000 goldinarjev brez obresti. Povemo, vam to, da bote vidili, kam gre petrolejva in kavna dača, da vidite, kam gredo davki; več ne smemo govoriti, da se nam ne konfiscira zopet naš list. Le to še omenimo, da bomo pri ti obravnavi pazili posebno na pervaske poslance; viditi hočemo za koga skerbeli bodo, za Poljake ali za svoj domač narod, za tiste, ki so jih volili v deržavni zbor.

(Petrolij bode zopet dražji) kakor se piše nam iz Amerike.

(Ubit od padlega drevesa) Pri sv. Emi (okraj Šmarje) zadelo je posekano drevo, ko je padlo, tako nesrečno 7 let starega dečka Anton Plevnika, da je umeril deček čez pet ur. Drevo posekala sta dva gruntarska sina.

(Velikega medveda) ustrelil je pred kratkem nek kmet v Kočevjih na Kranjakem. ki je šel s svojim sinom les posekovat. K sreči je vzel saboj svojo nabasano puško in ko je napotu z del nevedoma na zver postavil in je puško skoraj na persi, jo sprožil in potem pete odnesel. Od dalječ je gledal kaj bo počela nastreljena zver, ko je vidil, da se medved ne gane, plaxil je bliže in našel zver mervto. Muzej v Ljubljani se bo s to zerjo olepšal, ker čudno je, da to ni bil navadni "rujav" temveč redkoma se nah joci "čern" medved.

(Požigalec pet let star). Na Sladki gori (okraj Šmarje) pogorelo je celo pihistvo gruntarja Anton Novaka. Njegov 5 let star sin igral se je na skedaji, in zažgal je slamo.

(Nemške šole na Laškem.) Pred kratkim napravile so se nemške šole v Milan-u, Benetkah, v Genovi, v Rimu in v Firenci.

(Francosko komandiranje.) Nekteri česki časopisi priporočajo in zahtevajo, da bi se avstrijsanski vojni odpravilo nemško komandiranje, in se vpeljal francoski jezik za komandiranje in za službeni jezik! (To je pa vendar že preveč neumno*).

(Na ruskih srednjih šolah) vpeljal se je nemški jezik kot učilni predmet. V Kalugi učni kmetaki sin iz gornograške okolice nemški jezik. Temu gospodu gotovo ne bo žal, da se je naučil na Celjski gimnaziji nemškega.

(Svičano streljanje.) Zavoľo praznovanja 600 letnega zedinjenja Stajerske s Hababurkim prestolom imeli bodo štajerski strelci od 5.—12. julija svičano streljanje. Za darila je že skupaj 590 cekinov.

(Zgovoren odvetnik.) V mestu . . . je advokat, ki je navadno govoril več ur, ako mu je bilo dovoljeno govorjenje pri zagovarjanji zatoženih; njegovoga govora ni bilo ne konca ne kraja. Nekega dne pripetilo se je, da se je podal sodnemu predsedniku listič med odvetnikovem govoru. Predsednik vzame listič, in bere v velik smeh nazočih nasledno prošnjo: Zatoženi prosí, da bi se mu vrajtal čas govora njegovoga zagovornika med čas zapora. Od tega dne se je zgovorni odvetnik odvadil dolgih govorov.

(Vojaška taksa) ne izda toliko, kolikor se je pričakovalo. Zato se je zapovedalo okrajnim glavarstvom z večjo ostrojtjo meriti vojaške takse. —

(Uboj.) Pri tepču v neki ošteriji v Cirknicah (Ptujski okraj) ubil je gruntarski sin Juri Mlaher kmetakega fanta Šimona Tomince z veliko sekiro.

(Knjeginja in nihilistovka) 21. p. m. stala je pred kresnijsko sodnijo v Moskvi 25 let stara deklica princesinja Teniševa, rojena iz prav starega ruskega kneškega roda, zatožena tatvine. Oče zatožena bil je milijonar, žena mu je zgodaj umerla, ter zapustila mu samo edinega otroka, imenovano kneginjo. Izrejena je bila prav dobro. K nesreči soznaila se je po očetovi smrti z nihilistovskimi študenti, kteri so jo zapeljali, ji súčasoma vas denar vzeli, kterega je podedovala, in pripravili so jo slednjč v neko nepošteno hišo v Moskvi. Od tega časa jela je pijačevati, in bila je kmalo v celem mestu znana pijanka. Policija našla jo je pijano ležati v ulicah, in jo je peljala na policijo. Obdolžena je kneginja, da je okradla 90 rubeljev mladenču z imenom Nikoforow, ki je bil pri nji tako pijan, da ni vedel nič od sebe. Ker pa obtoženi tatvine niso mogli dokazati, ktere je bila obdolžena, so jo porotniki spoznali nedolžno, in sodniki so jo po tem iz-eku tudi tatvine oprostili. Porotniki pa so hitro med sabo denar za njo pobirali, in oddali nabrani denar svetniku s prošnjo, da naj gleda spravitj nesrečno dekle v pošteno hišo. To pa je ganilo obtoženo do globine serca, in jokajoča obljubila je poboljšati se, od zanaprej živeti pošteno, in si zaalžiti potrebe za svoje življenje z delom svojih rok.

*) Stavcova opomba.

(Na Angleškem so viharni časi). Kraljestvo Velika Britanija (Angleško) obstoji iz treh del: Angleškega, Škotskega in Irškega. Sledno, „zelen otok“, Irsko je katoliške vere, Angleško in Skotsko spoznajo se pa k „visoki Anglikanski cerkvi“. Irce tlačijo Angleži že stoletja, deželo molzejo angleški veliki posestniki, ter tlačijo na vse viže irske najemnike. Mnogokrat so nastali že punti na „zelenem otoku“, in tak punt grozi sedaj Angležem. Samo žalostno je, da poskušajo razdraženi Irci priti do svoje pravice z zaverženimi sredstvi, z moritvijo in ubijanjem. Pred kratkem zasmodili so dinamita v nekem derjavnem poslopju v Londonu, to sločinstvo pripisuje se Ircom. Zvoljo tega so pomnožili v Londonu policijo za 1000 mož, in nočnih stražnikov so nastavili se enkrat toliko, kolikor jih je bilo do sedaj.

(Na Ruskem so prave homatije). En minister se je sam ustrelil, ker je kradel, drugi odpove svojo službo, ker se nihilistov boji in ne upa biti porok za carejvo življenje pri kronanji. Dan na dan se čuje o tatvinah, katerih so se zadolžili visoki uradniki, ni toraj čuda, da je ljudstvo razkačeno.

(Občinski zastopi v Radgoni in Mureku) oberñili so se do c. k. obertniškega ministerstva prositi za železnico od Špielfelda čez Murek do Sodgone. Upati je, da se jim bo dovolila, ker tudi za Štajersko se bo morda dobilo denarja za prav potrebno železnico, ker imajo za Cesko in Galicijo toliko denarja.

Našim gospodom naročnikom!

Prosimo tiste naročnike, katerih naročilo se konča s to številko, da naj ponovijo naglo naročilo, da se jim more časnik pošiljati redno, in jim ne zaostane notena številka. Prosimo naročevati s pošno nakaznico (Postanweisung) in svojo addresso, kamor naj se pošilja list prav natanjko naznaniti, ali pa pritisniti sedajno prevezo, na kateri je natanjka addressa na pošno nakaznico, na mesto ktero je za pisemna poročila.

Večkrat dobimo pritožbe od naročnikov, da lista ne prejmejo. Če se kaj takega zgodi, prosimo nam naglo naznaniti, da moremo poslati hitro v novič pogrošeno številko, in spoznamo pri tem tatove našega časnika, katerim se nekoga dne ne bude ravno dobro godilo. ko dosežemo dokaze bomo poklicali postavo na pomoč.

Administracija „Kmetškega prijatelja“.

ZLATA IN SREBERNA MEDALJA

Baron Dumreicherjeva
fabrika špirta in medenic
in rafinerija

Marhof na Savi

priporoča svoj

Presgerm

sapravljeni po poboljšanim poterjenem
navodu hranjive.

Zaloga

naših medenic za savinsko dolino in okoli
lico Celje je pri

Walland & Pellé v Celji.

Fabrika je prodala
1878: 81120 KIL. 1883: 115006 KIL.

ZLATA IN SREBERNA MEDALJA

Gnojni gips

(višnjev).

ki ima 97% kristaliziranega žvepjenokislega apna, ki je za polja, katerim apna manjka prav dober, in za detelo, za travnike, za hleve nastilati in posipati gnoj, tudi ga je dobro mešati med gnojnico, ta gips prav po ceni prodaja

Betriebsleitung des Vorderrhthler Gyps-Bergbanes
Post: Mödling, Südbahn.

Zahnleidenden zur Nachricht.

Das dentistische Etablissement des
Dr. J. Hoisel, pract. Arztes in Cilli,
bleibt in dieser Saison nur mehr bis zu Beginn des
Monates April in Thätigkeit. In demselben werden
alle zahnärztlichen Operationen vergenommen und
zahntechnische Arbeiten jeder Art ausgeführt. 20—

Važno za gospodinje!

Ne mislite, da boljše

KAVO

in boljši kup dobite, če je okaravnost od velikih zalog to je iz Hamburga ali Tersta kupite, kot pri nas.

Mi dva prodajava kave kil' po goldinarji in višje; Kilo za goldinar in 20 kr. prodajava prav dobro in lepo dišečo. Tudi

čaj (Thee)

prodajava po stari ceni od 5 goldinarjev in višje, akoravno je davek večji. 5 kilo in več skupaj po pošti pošiljava še cenejši.

Walland in Petlé,

v Celju,

na velkem trgu in v poštni ulici.

Jan. Rakusch v Celji

gospoake ulice, prodaja

500 pol lepega konceptnega papirja po 1 R. 40 kr.

500 pol uradnega (kancelijskega) papirja 2 R. 40 kr.

100 pol načertanega papirja za pisma 30 kr.

100 ovitek (couvert) za pisma 3-4 kr.

1 škatljica 144 dobrih jeklenih peres 35 kr.

in vse druga pisarne potrebnosti
prodaja po tako niskej ceni le
Janez Rakusch v Celji.

Vozilni red na južni železnici

Debelo tiskane številke kažejo čas po noči, navadno tiskane čas po dnevi.

Is Tersta proti Dunaji

Postajno ime	poštni vlak števil. 5		kurirn vlak števil. 1		osebni vlak števil. 93		poštni vlak števil. 7		mešani vlak števil. 97		berzo-vlak števil. 3	
	ure min.	ure min.	ure min.	ure min.	ure min.	ure min.	ure min.	ure min.	ure min.	ure min.	ure min.	ure min.
Postojna	1 47	10 51	—	—	9 19	1 53	9 12	—	—	—	—	—
Ljubljana	2 44	11 38	5 45	11 08	4 53	10 40	10 40	—	—	—	—	—
Zidanmost *)	5 36	13 44	8 06	2 15	8 02	12 11	12 11	—	—	—	—	—
Laško	5 59	—	—	3 53	8 50	1 01	1 01	—	—	—	—	—
Celje	6 14	1 36	9 04	3 10	9 19	1 17	1 17	—	—	—	—	—
Potkanje	7 16	3 08	—	4 33	10 45	2 04	2 04	—	—	—	—	—
Pragersko **)	7 49	3 35	—	4 53	11 24	—	—	—	—	—	—	—
Maribor ***)	8 16	3 48	—	5 37	12 24	2 46	2 46	—	—	—	—	—
Spilfeld	9 03	—	—	6 30	1 51	3 16	3 16	—	—	—	—	—

Opomba: od šestih zjutraj do šestih zvečer, je dan, od šestih zvečer do šestih zjutraj noč.

*) Iz Zidanmosta na Zagreb:
osebni vlak 5 45
mešani vlak 12 45
" 4 53

**) Iz Pragerskega na Ptuj:
osebni vlak 7 53
berzovlak 3 —
osebni vlak 9 30

***) Iz Maribora na Celovec:
osebni vlak 3 —
" 9 15

Is Dunaja proti Terstu

Postajno ime	berzo-vlak števil. 4		poštni vlak števil. 8		poštni vlak števil. 92		kurirn vlak števil. 2		poštni vlak števil. 6		mešani vlak števil. 95		osebni vlak števil. 94	
	ure min.	ure min.	ure min.	ure min.	ure min.	ure min.	ure min.	ure min.	ure min.	ure min.	ure min.	ure min.	ure min.	ure min.
Spilfeld	10 45	10 55	5 39	—	—	7 30	12 43	—	—	—	—	—	—	—
Maribor †)	2 10	11 39	6 30	1 16	8 04	1 42	1 42	—	—	—	—	—	—	—
Pragersko ††)	—	12 10	7 30	1 44	8 49	3 —	3 —	—	—	—	—	—	—	—
Potkanje	2 56	13 48	—	3 03	9 25	4 —	4 —	—	—	—	—	—	—	—
Celje	3 40	1 45	—	3 41	10 22	5 26	5 26	—	—	—	—	—	—	—
Laško	3 59	3 04	—	—	10 43	5 56	6 22	—	—	—	—	—	—	—
Zidanmost †††)	4 34	3 08	—	3 25	11 35	6 30	6 53	—	—	—	—	—	—	—
Ljubljana	5 57	4 37	—	4 43	1 19	9 37	9 31	—	—	—	—	—	—	—
Postojna	7 43	7 53	—	6 08	3 37	1 33	—	—	—	—	—	—	—	—

†) Dohod v Maribor iz Celovca:
osebni vlak 5 38
" 12 19

††) Dohod v Pragersko iz Ptuja:
osebni vlak 6 01
berzovlak 1 46
mešani vlak 7 48

†††) Dohod v Zidanmost iz Zagreba:
osebni vlak 11 15
mešani vlak 4 08
" 11 33

*) Razen sekundarnih vlakov 94 in 93 in mešanih vlakov 97 in 98 inajo vsi vlaki vozove I, II in III razreda. — Pri poštnih vlakih izdajajo se v Celji listi za sem ter tja: v Celji do Maribora in nazaj, v Mariboru na Gradec in nazaj, in sicer listi I, II in III razreda z 48 ur veljavo. Če se kupi list na nedeljo ali praznik velja listek za dva delavna dni. — Berzovlaki po dnevi obstanejo po zim in po leti na postaji „Laško“.

Za nepopacnost iz garancija.

Izverstno staro vino

iz letov 1875, 1877, 1879 **liter po 16 kr.** in dražje, ravnotako tudi lanakoletna prav dobra vina iz najboljših vinogradov **liter od 10 do 12 kr.** priporoča

Josef Pallos v Celji,
vinski trgovec.

Kleti v grofiji (Grafsgebäude).

Delovodja

(Werkführer)

isče se na Kranjsko za mehanični mlin; biti mora neočenjen, imeti mora dobra spričevala, znati mora pisati in brati, ter mora razumeti oba deželna jezika (nemško in slovensko). Natančnejše pogodbe naznani uredništvo.

Alojz Puschenjak

„pri tkavcu“

v Celji

priporoča svojo dobro izbrano

zalogo blaga za jesen in za zimo,
blago za suknje in hlače.

Tifel (Tüffel), toskin, perivijen, valmol in volnato robo za obleke, žamet, kašmir, krep, terno, tibetin in lister.

Velika zaloga
glavnih zimskih pertov.

Moške srajce, zavratnike, manšete nogavice nar bolj po ceni.

3—5

G. SCHMIDL & COMP.

priporočata svojo

zalogo suknja,
kurentnega in modnega blaga
in šivalnih strojev
v CELJU.

Šivalni stroji se dobivajo na mesečno obroke.

Zunanje naročbe se natančno in urno preskerbijo in če se zahteva, se muštri od vsega blaga dajo ali dopolijejo.

Sredno

POSESTVO

v Radgonskem ali
Mariborškem okraji
želi se kupiti.

Ponudbe z natanjnim popisom posestva in naznanilom cene pošiljajo naj se na ekspedicijo tega lista z naslovom
„mittlerer Besitz“.